

Why the Rabbis Exiled Daniel (...to the Ketuvim)

by Paul Sumner

In Jewish Bibles, the book of Daniel is found in the Ketuvim or "Writings" portion. This is the last, least-authoritative portion.

By the time of Yeshua, the Hebrew Scriptures had been divided into three sections: **Torah, Prophets, and Writings**. Yeshua alluded to this order when he spoke of "all things written about me in the Law of Moses, the Prophets, and the Psalms" (Luke 24:44).

These three sections made up the Tanakh, an acronym created by Medieval rabbis from the three Hebrew letters **T** (Torah), **N** (Nevi'im, Prophets), **K** (Ketuvim, Writings).

In Christian Bibles, Daniel is grouped among the "Prophets," after the book of Ezekiel. This location and organization follows the four book groupings in the Septuagint (or LXX), the Greek translation of the Hebrew Bible done by Jewish scholars in Egypt: Law, History, Prophets, Poetry.

Why isn't Daniel among the Prophets of Israel in Jewish Bibles?

The major explanation given by Jewish tradition is that Daniel is never called a "prophet" (Hebrew, *navi*), nor are his visions called "prophecy" [Babylonian Talmud: Megillah 3a; Bava Batra 14b].

However, Daniel 9:24 reads:

Seventy weeks are determined upon thy people and upon thy holy city, to close up the transgression, and to make an end of sins, and to atone for iniquity, and to bring in everlasting righteousness, and to seal up the vision and prophecy, and to anoint the most holy thing [or most holy place; *qodesh qadashim*]. (Isaac Leeser translation)

Waarom de Rabbijnen Daniel (... naar de Ketuvim) Verbanden

door Paul Sumner
vertaling Marcel Achten

In de Joodse bijbels, is het boek Daniël bij de Ketuvim of "Geschriften" ingedeeld. Dit is het laatste, minst gezaghebbende gedeelte.

Tegen de tijd van Yeshua, waren de Hebreeuwse Geschriften verdeeld in drie secties: **Tora, Profeten en Geschriften**. Yeshua zinspeelde op deze volgorde, toen hij sprak over "alle dingen over mij geschreven in de wet van Mozes, de Profeten en de Psalmen" (Lucas 24:44).

Uit deze drie delen bestaat de Tenach, een letterwoord door middeleeuwse rabbijnen gemaakt van de drie Hebreeuwse letters **T** (Torah), **N** (Nebi'iem, Profeten), **K** (Ketuvim, Geschriften).

In de christelijke Bijbels, is Daniel ondergebracht bij de "profeten", na het boek Ezechiël. Deze plaats en indeling komt overeen met de vier boekengroepen in de Septuagint (of LXX), de Griekse vertaling van de Hebreeuwse Bijbel door Joodse geleerden in Egypte gedaan: Wet, Geschiedenis, Profeten, Poëzie.

Waarom staat Daniel in de Joodse Bijbel niet bij de profeten van Israël?

De belangrijkste verklaring vanuit de Joodse traditie is dat Daniel nooit een "profeet" (Hebr. *navi*) wordt genoemd, noch worden zijn visioenen "profetie" genoemd [Babylonische Talmoed: Megilla 3a; Bava Batra 14b].

Maar Daniël 9:24 luidt:

Zeventig weken zijn bepaald over uw volk en over uw heilige stad, om de overtreding af te sluiten, en om een einde aan de zonden te maken, en om te boeten voor de ongerechtigheid, en om een eeuwige gerechtigheid te brengen, en om de visie en profetie te verzegelen, en om het allerheiligste ding [of allerheiligste plaats, *qodesh qadashim*] te zalven. (vert.: Isaac Leeser)

The words "vision and prophecy" are *hazon ve-navi*, literally "vision and prophet." In context, the *navi* is Daniel himself. [Top]

Are all prophets "prophets"?

The rabbis rejected Daniel as a prophet because he is not (according to them) called a prophet. But this criterion for his exclusion was not universally applied, for many of the prophets in the "Prophets" portion are never called *navi* either by themselves or by God himself.

The prophets so named *navi*:

Isaiah (37:2; 38:1; 39:3)
Jeremiah (1:5; another 24x; Daniel 9:2 refers to "Jeremiah the prophet")
Ezekiel (2:5; 33:33 only implied)
Habakkuk (1:1; 3:1)
Haggai (1:1, 3, 12; 2:1, 10)
Zechariah (1:1, 7).

There are nine prophets **not** named a *navi* in the Bible:

Hosea
Joel
Obadiah
Jonah
Micah
Nahum
Zephaniah
Malachi
Amos

Amos emphatically says: "**No prophet am I, nor a prophet's son am I**" [*lo navi anokhi velo ben navi anokhi*]. Rather, he says, he is a "herdsman and a gatherer of figs [or, grower of sycamore figs]" (Amos 7:14).

Yet the works of these nine **not-named prophets** are found in the Prophets section called "The Twelve (or Minor) Prophets" in Jewish Bibles. Why not Daniel? [Top]

Prior to the publication of the Palestinian Talmud (400 CE) and Babylonian Talmud (500 CE), Daniel is called a prophet by these Jewish sources:

Dead Sea Scrolls

"This is the time of which it is written in the book of **Daniel, the prophet.**" (4Q174 II.4; "Midrash on the Last Days" or "Florilegium")

De woorden "visie en profetie" zijn *Hazon ve-navi*, letterlijk "visie en profeet." In de context is de *navi* Daniël zelf.

Zijn alle profeten "profeten"?

De rabbijnen wezen Daniël af als profeet omdat hij (volgens hen) niet een profeet genoemd wordt. Maar dit criterium voor zijn uitsluiting werd niet algemeen toegepast, want veel van de profeten in het "Profeten" gedeelte worden nooit *navi* genoemd, noch door henzelf, noch door God.

De *navi* genoemde profeten:

Jesaja (37:2; 38:1; 39:3)
Jeremia (1:5, nog 24x, Daniël 9:2 verwijst naar "de profeet Jeremia")
Ezechiël (2:5; 33:33 slechts impliciet)
Habakkuk (1:1; 3:1)
Haggai (1:1, 3, 12, 2:1, 10)
Zacharia (1:1, 7).

Er zijn negen **niet navi** genoemde profeten in de Bijbel:

Hosea
Joel
Obadja
Jona
Micha
Nahum
Zefanja
Maleachi
Amos

Amos zegt nadrukkelijk: "**Ik ben geen profeet, noch de zoon van een profeet**" [*lo navi anokhi velo ben navi anokhi*]. Hij zegt daarentegen dat hij een "herder en een inzamelaar van vijgen [of, teler van de plataanvijgen]" is (Amos 7:14).

Maar de werken van deze negen niet-benoemde profeten zijn in de Joodse Bijbel te vinden in het Profetendeel, genoemd "De Twaalf (of Kleine) Profeten". Waarom Daniel niet?

Voorafgaand aan de publicatie van de Palestijnse Talmud (400 n.Chr.) en de Babylonische Talmud (500 n.Chr.), wordt Daniël door de volgende Joodse bronnen een profeet genoemd:

Dode Zee-rollen

"Dit is de tijd waarover in het boek **Daniël, de profeet** geschreven is." (4Q174 II.4; "Midrash op de laatste dagen" of "Florilegium")

New Testament (Yeshua)

"Therefore when you see the Abomination of Desolation which was spoken of through **Daniel the prophet** [Dan 9:27; 11:31; 12:11], standing in the holy place . . . then let those who are in Judah flee to the mountains..." (Matthew 24:15-16)

Josephus

"Darius . . . took **Daniel the prophet**, and carried him with him into Media, and honored him very greatly, and kept him with him." (*Antiquities* 10.11.4 [249])

"Daniel . . . was so happy as to have strange revelations made to him, and those as to **one of the greatest of the prophets**. . . Daniel was to them a **prophet of good things**." (*Antiquities* 10:11.7 [266, 268]) [[Top](#)]

If these Jewish authorities — before and during the first century — proclaimed Daniel to be a prophet, why did later rabbis remove him from that category? I believe there are **two reasons**:

(1) — Daniel's vision in chapter 7 depicts a human being (Aramaic, *bar enash*) who is brought into the throneroom of God, "the Ancient of Days," and given authority to co-rule with him (vv. 9-14). The imagery of inauguration of this Second Authority is used by Yeshua and his Jewish disciples to depict his own enthronement at God's right hand as Messiah, Lord, and King.

Matt 19:28; 24:27,30; 25:31; 26:64; 28:18; **Mark** 2:10; 8:38;
John 5:22; **Acts** 7:55-56; **Rev** 1:14; 7:10; 11:15; 12:10

Rabbinic literature, as early as the Mishnah, contains several condemnations of the doctrine of "**Two Powers**", a teaching ascribed to the "Minim" or "believers" — a term often used by Yeshua's Jewish disciples for themselves. This doctrine seemed to undermine the emerging **Jewish unitarian monotheism** of that era. Official opposition to the heresy eventually led Jewish spiritual leaders to deny the very Scriptural, prophetic revelation that was to truly set them apart as channels of Messianic, world redemption.

Nieuwe Testament (Yeshua)

"Wanneer gij dan de gruwel der verwoesting ziet waarvan door **de profeet Daniël** gesproken is [Dan 9:27; 11:31, 12:11], staande in de heilige plaats ... laat dan degenen die in Juda zijn naar de bergen vluchten..." (Matteüs 24:15-16)

Josephus

"Darius ... nam **de profeet Daniël** met zich mee naar Media en hield hem daar bij zich, waarbij hij hem met alle eerbied behandelde." (Oudheden 10.4 [249])

"Daniel ... was zo blij om vreemde openbaringen gekregen te hebben, en dat als aan **één van de grootste van de profeten** ... Daniël was voor hen een **profeet van goede dingen**." (Oudheden 10:7 [266, 268])

Indien deze Joodse autoriteiten — vóór en tijdens de eerste eeuw — verkondigden dat Daniël een profeet was, waarom hebben rabbijnen hem later uit die categorie verwijderd? Ik denk dat er **twee redenen** zijn:

(1) - Daniel's visioen in hoofdstuk 7 toont een menselijk wezen (Aramees, *bar enash*), die in de troonzaal van God, "de Oude van Dagen," wordt gebracht en macht gegeven wordt om met hem mee te regeren (vv. 9-14). De beeldspraak van de inauguratie van deze Tweede Autoriteit wordt door Yeshua en zijn joodse discipelen gebruikt om zijn eigen kroning af te beelden aan de rechterhand van God als de Messias, Heer en Koning.

Matt 19:28; 24:27,30; 25:31, 26:64, 28:18, **Marcus** 2:10; 8:38;
Johannes 5:22, **Handelingen** 7:55-56, **Openbaring** 1:14; 7:10; 11:15; 12:10

Rabbinse literatuur, uit de tijd van de Misjna, bevat een aantal veroordelingen van de leer van de "**Twee Machten**", een leer toegeschreven aan de "Minim" of "gelovigen" - een term die de Joodse discipelen van Yeshua vaak voor henzelf gebruikten. Deze leer leek het opkomende **Joodse unitaire monotheïsme** van die tijd te ondermijnen. Officieel verzet tegen de ketterij bracht uiteindelijk Joodse geestelijke leiders ertoe de zeer Schriftuurlijke, profetische openbaring te ontkennen die hen terecht als kanalen van Messiaanse, wereldverlossing afzonderden.

Mishnah: Sanhedrin 4:5; **Babylonian Talmud:** Sanhedrin 38a; b. Megillah 25a; **Others:** Sifre on Deut. 379; Midrash Rabbah Gen. 1:7; Midr. Rab. Deut. 2:33; Pesiqta Rabbati 20, 4; 3 Enoch 16:1-5.

See Alan **Segal**, *Two Powers in Heaven (Early Rabbinic Reports About Christianity and Gnosticism)* (Leiden: Brill, 1977); R. Travers **Herford**, *Christianity in Talmud and Midrash* (orig. 1093; reprint: Philadelphia: Ktav Pub., 1975).

(2) — Daniel predicts that "an anointed one, a prince" [*mashiach nagid*] would come to Jerusalem in "sixty two weeks." According to some Qumran scholars, Jewish priests using the book of Daniel and the **Book of Jubilees** (in the Pseudepigrapha), calculated that the time window of this mashiach's arrival would be between 10 BCE and 2 CE. [See the study [Messianic Texts at Qumran.](#)]

Inquiring Jews, having a modicum of scriptural knowledge and historical awareness, would naturally confront their elders with the charge that they "missed" the coming of Mashiach and must be held accountable for not accepting him.

Generations of later rabbis had two choices: either confess the great sin of their first century elders (and their own) or engage in coverup of the biblical and historical evidence.

One way to quell interest in prophetic matters was to refocus and redefine what it meant to be Jewish. **Maimonides** (1135-1204) warned Jews of his generation not to obsess on prophecy and the times of the Messiah.

"A person should **not** occupy himself with...these and similar matters, nor should he consider them as essentials, for [study of] them will neither bring fear nor love [of God]. Similarly, one should **not** try to determine the appointed time [for the Messiah's coming]. ... Rather, one should await and believe in the general conception of the matter." [*Mishneh Torah*, Hilchot Melachim Umilchamotheihem 12, 2; emphasis added]

Misjna: Sanhedrin 4:5; **Babylonische Talmoed:** Sanhedrin 38a, b. Megilla 25a; **Andere:** Sifre op Deut. 379; Midrash Rabba Gen. 1:7; Midr. Rab. Deut. 2:33; Pesiqta Rabbati 20, 4, 3 Henoch 16:1-5.

Zie Alan **Segal**, *Twee Machten in de Hemel (Oude Rabbijnse Rapporten over het Christendom en Gnosticisme)* (Leiden: Brill, 1977); R. Travers **Herford**, *Het Christendom in Talmoed en Midrasj* (orig. 1093; herdruk: Philadelphia: Ktav Pub, 1975.) .

(2) - Daniel voorspelt dat "een gezalfde, een vorst" [*mashiach nagid*] naar Jeruzalem zou komen na "tweeënzestig weken." Volgens sommige Qumran geleerden, berekenden Joodse priesters met behulp van het boek Daniël en het **Boek van de Jubel-jaren** (ingedeeld bij de Pseudepigrapha), dat het tijdvenster van de komst van deze mashiach tussen 10 v.Chr. en 2 n.Chr. zou zijn. [Zie de studie [Messiaanse teksten in Qumran.](#)]

Onderzoekende Joden, met een zekere mate van schriftuurlijke kennis en historisch besef, zouden natuurlijk hun ouderlingen met de beschuldiging confronteren dat ze de komst van de Messias 'gemist hadden' en aansprakelijk moeten worden gesteld voor het niet accepteren van hem.

Generaties van latere rabbijnen had twee keuzes: ofwel de grote zonde van hun eerste eeuwse (en hun eigen) oudsten belijden of zich bezighouden met het toedekken van het Bijbelse en historische bewijs.

Eén manier om interesse in profetische zaken te dempen was om opnieuw scherp te stellen en te herdefiniëren wat het betekende om joods te zijn. **Maimonides** (1135-1204) waarschuwde Joden van zijn generatie van niet geobsedeerd te raken over profetie en de tijden van de Messias.

"Een persoon zou zich niet bezig moeten houden met ... deze en soortgelijke zaken, noch zou hij ze als essentiële moeten beschouwen, want [studie van] daaruit zal geen vrees, noch liefhebben [van God] voortkomen. Iets gelijkaardigs is: men moet **niet** proberen de vastgestelde tijd te bepalen [voor de komst van de Messias] In plaats daarvan moet men wachten en geloven in de algemene opvatting van de zaak." [*Mishneh Torah*, Hilchot Melachim Umilchamotheihem 12, 2; nadruk toegevoegd]

To add authority to his admonition, he quoted the Babylonian Talmud, **Sanhedrin 97b**:

"All the predestined dates [for redemption] have passed, and the matter [now] depends only on repentance and good deeds."

For these two reasons, I believe the spiritual leaders of Israel **had** to move Daniel out of the limelight to protect themselves from the charge of collusion against divine revelation and to protect the people of Israel from "the Minim," the Jewish followers of Yeshua. So the rabbis exiled Daniel back into the third, last, and least authoritative portion of the Hebrew Scriptures, the Ketuvim.

[See the [Three divisions of the Tanakh.](#)] [Top]

• Paul Sumner

Notes

The order of books in the "Writings" or "Ketuvim" portion of modern Jewish Bible is: Psalms, Proverbs, Job, Song of Songs, Ruth, Lamentations, Ecclesiastes, Esther, Daniel, Ezra, Nehemiah, 1 & 2 Chronicles.

Discussion by the rabbis of the Son of Man in Daniel 7 can still be found in portions of the Talmud and later literature:

- b. Sanhedrin 96b-97a, 98a
- Targum on 1 Chronicles 3:24
- 4 Ezra 13:1-9, 25-26, 35-36 [found in the Pseudepigrapha collection]

Some Sources

- Roger Beckwith:
— "The Significance of the Calendar for Interpreting Essene Chronology and Eschatology, in the journal *Revue de Qumran*, vol. 10 (no. 38, 1980): 179-80.
— "Daniel 9 and the Date of Messiah's Coming in Essene, Hellenistic, Pharisaic, Zealot and Early Christian Computation," *Revue de Qumran* 10 (1981): 523-25.
- Maimonides:
— *Mishneh Torah*, tractate "Hilchot Melachim Umilchamotheihem" (trans. Elyahu Touger; New York/Jerusalem: Maznaim Publishing, 1987).
- Raphael Patai:
— *The Messiah Texts* (New York: Avon Books, 1979), 81-83. This is based on a study by Moritz Zobel, *Gottes Gesalbter, Der Messiahs und die Messianische Zeit in Talmud und Midrash* (1938).

Om gezag toe te kennen aan zijn vermaning, citeerde hij de Babylonische Talmoed, **Sanhedrin 97b**:

"Alle voorbestemde data [voor verlossing] zijn verstreken, en de zaak is [nu] alleen afhankelijk van berouw en goede daden."

Om deze twee redenen, geloof ik dat de geestelijke leiders van Israël Daniel uit de schijnwerpers **moesten** weghalen om zich te beschermen tegen beschuldiging van samenzwering tegen de goddelijke openbaring en om het volk van Israël te beschermen tegen "de Minim," de Joodse volgelingen van Yeshua. Dus verbanden de rabbijnen Daniel naar achter in het derde, het laatste en minst gezaghebbende deel van de Hebreeuwse Geschriften, de Ketuvim. [Zie de [Drie delen van de Tenach.](#)]

• Paul Sumner

Opmerkingen

De volgorde van de boeken in het "Geschriften" of "Ketuvim" gedeelte van de hedendaagse Joodse Bijbel is: Psalmen, Spreuken, Job, Hooglied, Ruth, Klaagliederen, Prediker, Esther, Daniël, Ezra, Nehemia, 1 & 2 Kronieken.

Bespreking van de Zoon des mensen in Daniël 7 door de rabbijnen is nog steeds te vinden in delen van de Talmoed en latere literatuur:

- b. Sanhedrin 96b-97a, 98a
- Targum op 1 Kronieken 3:24
- 4 Ezra 13:1-9, 25-26, 35-36 [gevonden in de Pseudepigrapha collectie]

Enkele Bronnen

- Roger Beckwith:
— "De Betekenis van de Kalender voor het Interpreteren van Essene Chronologie en Eschatologie, in het tijdschrift *Revue de Qumran*, vol. 10 (nr. 38, 1980): 179-80.
— "Daniël 9 en de Datum van Messias' Komst in Esseense, Hellenistische, Farizeïsche, Zelootse en vroeg-christelijke Berekening," *Revue de Qumran* 10 (1981): 523-25.
- Maimonides:
— *Mishneh Torah*, traktaat "Hilchot Melachim Umilchamotheihem" (vert. Elyahu Touger; New York/Jerusalem: Maznaim Publishing, 1987).
- Raphael Patai:
— *De Messias Teksten* (New York: Avon Books, 1979), 81-83. Dit steunt op een studie van Moritz Zobel, *Gottes Gesalbter, Der Messiahs und die Messianische Zeit in Talmud und Midrash* (1938).